

STYRESAK 37/24

ORIENTERINGER FRA DRIFTEN

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

13. september 2024

Saksbehandler

Avdelingsledere/-ansvarlige m.fl., Gro Eikeland

Saksfremlegg

Under følger orienteringer fra driften i form av punkter samlet under overskriftene fra siste museumsmelding samt våre egne punkter «forretning» og «organisasjonsutvikling»:

Solid kunnskapsproduksjon

- Kristiansand museum har sammen med Ryfylkemuseet og Setesdalsmuseet mottatt 2,5 millioner kroner til et treårig samhandlingsprosjekt for å etablere felles læringsarena Sør-Vest og varige samhandlingsstrukturer innen bygningsvern i Agder og Rogaland. Prosjektet innbefatter blant annet å se på forskning innen bygningsvern.
- Hestmandens konservator har levert artikkel om lokal krigsseiler til Lillesand Historielags årsskrift.
- Hestmandens konservator har levert tekster til Hestmandens utstilling på land, på Bredalsholmen, som nå er i produksjon.
- Militærhistorisk konservator produserer utstillingstekster til to utstillinger; Haubitsanlegget på Odderøya og til utstilling på Kristiansand folkebibliotek («Historiske festningsverk i Kristiansand»).
- Konservator ved Mandal museum har fått antatt fagfelleverdert artikkel til publisering i Agderseminarets antologi om «Sted og identitet».

- Kompetanseoverføring til ny veveriansatt og en frivillig i veveriet på Sjølingstad Uldvarefabrik er i full gang. Det øves på start og stopp, og reparasjoner. Vi har også hatt inne en tidligere ansatt som har overført kunnskap i veveriet.
- Flekkefjord: Skrev kapittel i Franz Arne Stylegårds bok om Listerbåter. Publiseres før jul 2024.

Relevant formidling

- Under Arendalsuka arrangerte Vest-Agder-museets historikere i samarbeid med Aust-Agder museum og arkiv og Museumsforbundet det populærhistoriske arrangementet «Seks historier om demokrati på 60 minutter» om bord i D/S Hestmanden.
- D/S Hestmanden har i sommer hatt to seilingsperioder og har holdt åpent skip i Stavanger, Sandnes, Skudeneshavn, Rekefjord, Kristiansand, Mandal og Arendal. I seilasperiodene har vi tatt imot over 11000 besøkende og avholdt flere arrangementer om bord. Vi har hatt foredrag, konserter og panelsamtaler (bl.a. i regi av Norges museumsforbund) under Arendalsuka. Vi har også hatt rundt 200 besøkende i grupper, noen skoleklasser og noen interesserte voksne, på guidede omvisninger. D/S Hestmanden deltok også i arrangementet rundt oppsetningen av Krigsseilerrekviem på Kilden i Kristiansand.
- Den årlige regattaen for klassiske plastbåter, PLASTIKK, ble gjennomført i Odderøya museumshavn siste søndag i august. Arrangementet er både en faglig arena for eiere av klassiske plastbåter og et åpent publikumsarrangement – denne gangen med rekordmange 1460 besøkende. Aktiviteter på land, foredrag om KMV og With-båtene og selve regattaen med god deltakelse.
- Alle avdelingene i Vest-Agder-museet arbeider med søknader til Den kulturelle skolesekken med frist 1. oktober.
- Vest-Agder-museets vandreutstilling «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter andre verdenskrig» har fått god anmeldelse i tidsskriftet Museum. Utstillingen, som for tiden står på Maihaugen på Lillehammer, flyttes til Rørosmuseumet i slutten av september.
- Bannerversjonen av utstillingen «Identity on the Line» (med engelsk tekst) er tilbudt videregående skoler i hele Agder.
- Fagseksjonen har bidratt med blant annet foredrag om andre verdenskrig til lokale lag og foreninger.
- Foredragsserien Historier i et museum fortsetter høsten 2024. Gjennomføres siste torsdag i måneden i Odderøya museumshavn. Første foredrag denne høsten var

Jakten på det perfekte lyset – utviklingen av fyr som navigasjonshjelpemiddel med Jo van der Eynden og Jan Robert Jore.

- Artikkel om Setesdalsbanens historie i avisen Agders serie I et historisk lys (Artikkelserien er organisert av AAma/KUBEN og flere av VAMs konservatorer har levert artikler til denne serien de siste årene).
- Kristiansand museum, Kristiansand kanonmuseum, Odderøya museumshavn og Gimle Gård har hatt gode besøkstall i sommer. Alle museumsavdelingene har åpent sju dager i uke i skolenes sommerferie.
- Mange organiserte grupper besøker Kanonmuseet og Kristiansand museum.
- Det har vært stor pågang av cruiseturister i sommer og høst på Kristiansand museum og Kanonmuseet
- Odderøya museumshavn, Gimle gård, Kristiansand museum og Kanonmuseet skal alle ha høstferieaktiviteter for barn.
- Det har vært gjennomført kurs i spikking for folk i alle aldre i august 2024 på Kristiansand museum. Kurset er støttet av Agder fylkeskommune.
- Det har vært gjennomført en rekke arrangementer ved Kristiansand museum i sommer og høst. Shantykonsert i kafehagen, aktivitetsdag for elever i videregående skole i samarbeid med Agder fylkeskommune, ukrainsk dag, vandreteater om Tussa, geita og ulven, slåttedag, familiedag, folkemusikkonsert med TrioTragder samt Kløvertun- og Kongsgård dagene.
- På Gimle gård har det vært boklansering med boka om Cassandra Bonde, Arendal borgerlige militaire besøkte gården, skattejakt for barn hver tirsdag gjennom sommeren og forestillingen Reisen på Gimle som ble gjennomført i juli. I høst setter en opp et mysterium med målgruppe unge og unge voksne i Cluedo-format.
- DKS-opplegget «Byen vår før elektrisiteten kom» ble gjennomført for 2. trinn ved Kristiansand museum i deler av september. DKS-opplegget «Båten for alle» ble gjennomført ved Odderøya museumshavn i mai.
- De faglige foredragene i serien «Historier fra et museum» gjennomføres ved Odderøya museumshavn siste torsdag hver måned.
- Gimle gård, Odderøya museumshavn, Kanonmuseet og Kristiansand museum har jevnlig besøk av barnehager, grunnskole og videregående skole der de får tilbud om omvisninger og tilrettelagte opplegg ut ifra forespørsel.
- Mandal museum har DKS-opplegg på Ballastbrygga om Mandals industrihistorie for 8. trinn i den kommunale skolesekken i september.
- Mandal museum har tatt imot flere bestilte grupper for omvisninger i Andorsengården, på Vigeland hus og på Ballastbrygga gjennom sommeren.

- Mandal museum har hatt omvisninger og historiske innlegg for flere av Lindesnes kommunes avdelinger.
- Mandal museum har hatt byvandring med førstelinjetjenesten på Mandal hotel.
- Lista museums første sommer med sin nye utstilling «Med Junaiten i trunken» om arbeidsutvandringen til Amerika har vært en stor suksess. Vi har hatt over 1200 besøkende, jevnt fordelt over hele sommersesongen, og vi har hatt billettinntekter i overkant av 40.000 på denne utstillingen.
- Flekkefjord: solgt 1.200 billetter til byvandringene, omvisning i Christopher Beers Hus. Fortsatt med foredragsserie om 300 år med Flekkefjords historie.
- Flekkefjord: Utviklet ny DKS opplegg for Flekkefjords grunnskole «Visuelle historiefortelling» Gjennomføres i sept. 2024.

Helhetlig samlingsutvikling

- Hestmanden har tatt imot diverse gjenstander som bilder, diplomer og medaljer, fra publikum i løpet av årets tokt.
- Mandal museum jobber, i samarbeid med registrator i fagseksjonen, med å flytte gjenstander fra loftet i Andorsengården til museets magasiner.
- Innerste del av grovmagasin på Lista er tømt for gjenstander. Arbeidet med ytre del fortsetter og skal være tømt i løpet av høsten.
- Det er innleid frysecontainer til nytt magasin Kristiansand for å fryse de største gjenstandene som blant annet flyttes hit fra grovmagasinet.
- Flere gjenstander er flyttet fra Kristiansand museum til nytt magasin.
- Oppgradering av fjellhall på Lista nærmer seg ferdig.
- Antikvarisk faggruppe ved Setesdalsbanen hvor fagseksjonen er representert ved konservator, har levert en anbefaling om valg av epoke for tilbakeføring i forbindelse med Lok 6 skal ha en større revisjon.
- Flekkefjord: MS Solstrand seilte (under egen maskin) tilbake til Flekkefjord, og deltok i Sankthansfeiring. Ellers lå båten fortøyd gjennom sommeren grunnet gjenstående vedlikeholdsarbeider og manglende sikkerhetsutstyr, som kommer på plass ilt. høsten.

Trygg ivaretagelse

- Hestmanden har gjennomgått seilas i sommer gjennom to perioder og har blitt klargjort for periodisk vedlikehold/dokking. Dokkingen foregår i september, se bilde fra Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter under:

- Det har blitt installert tyverialarm ved Odderøya museumshavn i juni.
- På Kristiansand museum er skolestua malt i sommer.
- På Kanonmuseet er bunkeren ved Kanon 4 åpnet, skinnegangen er utbedret og adkomststien er forbedret.
- I løpet av våren og sommeren 2024 har to vegger på Andorsengårdens økonomibygget på Mandal museum blitt istandsatt.
- Vigeland hus AS har i august istandsatt en vegg på Mandal museums avdeling Vigeland hus.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har istandsatt nordvendt fasade på spinneribygget.
- Renseanlegget er ferdig montert, og det vil bli sådd blomstereng over tankene. To styringsskap er flyttet etter ønske fra fylkesantikvar slik at de er mindre synlige mot frontfasaden på teglsteinsbygget.
- Sjølingstad Uldvarefabrik jobber med forberedelser på innsetting av varmpumper og elektrokjele.
- Flekkefjord: Vedlikeholdsplanen for MS Solstrand iverksatt og oppfølgt – lensepumping 3x per uke, salting av dekk 3x per uke. Tilsyn 3x per uke.
- Flekkefjord: Inngangspartiet reparert.

- Flekkefjord: Ekstern brannslukningssystem på Christopher Beers Hus reparert.
- Flekkefjord: Gulvene i besøksarealene ferdig slipt, pusset og lakkert.

Aktiv samhandling

- VAM v/konservator Jan Egil Hansen deltar i det 3-årige samhandlingsprosjektet *Østnorske tradisjonsbåter: Aktiv samhandling, kunnskapsutvikling, bærekraft og levende kulturarv*, som har fått nærmere 5 millioner kroner i støtte fra Kulturdirektoratet.
- Formidlernettverket v/Vest-Agder-museet, Aust-Agder museum og arkiv og Kunstsilo i samarbeid med Blindeforbundet har fått støtte fra Kulturdirektoratet til et ettårig prosjekt om synstolkning og universelt tilrettelagt formidling for blinde og svaksynte.
- Avdeling Hestmanden har et godt samarbeid med Hestmandens venneforening og venneforeningen har stilt opp som mannskap på årets to tokt.
- I samarbeid med Odderøyas Venner arbeider fagseksjonen med tilrettelegging av Haubits-anlegget på Odderøya for publikum.
- Mandal museum har samarbeida med Mandals motor og båtforening og Marna Motor AS på Ballastbrygga industristrihistoriske senter.
- Mandal museum samarbeider jevnlig med Risøbank IKS. 23. juni holdt vi blant annet foredrag om Sankthans-tradisjoner i Mandal under arrangement der.
- Mandal museum har bidradd med fortellerstemme til film om Trædal seletøyfabrikk, produsert av Lister videoklubb.
- Mandal museum har bidradd med omvisninger og tilrettelegging på Ballastbrygga for Agder fylkeskommunens seminar for mottakere av kystkulturmidler.
- Mandal museum samarbeider med Skalldyrfestivalen og har gratis inngang på museene i festivalhelga.
- Sjølingstad Uldvarefabrik samarbeider med Kunsthøgskolen i Oslo med professor Franz Petter Schmidt. Han vil sette opp en utstilling om produksjonen på Sjølingstad på Ulldagan i Trondheim 2 uker nå i september.
- Flekkefjord: Pensjonistforening avhold «Eventyrlesing for de minste» som onsdagsaktivitet gjennom sommersesongen.
- Flekkefjord: Donasjon av 20 kg «terrasse poteter» fra vårens potet/bærekraftsprosjekt til lokal veldedighet.
- Flekkefjord: Møteplass for frivillig lag og forening: Flekkefjord Gutte- og Pikekorps, Flekkefjord Historielaget, Flekkefjords Pensjonistforening.

- Flekkefjord: Sommerutstilling i lag med Flekkefjord og Opplands Turistforening (F.O.T. & DNT).

Forretning

- **Generelt om besøkstall sommeren 2024**

Sommeren har vært bra, men litt varierende, for museene samlet. I hovedsesong, juni t.o.m. august, besøkte hadde museene 85643 besøk. Det er en nedgang på 3,9 % sammenlignet med rekordsommeren 2023.

Før sommeren (januar t.o.m. juni) lå vi veldig godt an med en økning fra 2023 på 21,8 %, men juli ble dårlige besøkt enn forventet og hadde en nedgang på 22 %.

Det er flere forklaringer på dette; færre, og mindre, havner under DS Hestmandens seilas, ingen stor «nyheter» (store utstillinger, besøksmål) og en dårlig værmessig sommer som har påvirket hele reiselivet på Sørlandet

(overnattingstall fra SSB viser en nedgang på -7 % mai og juni). Bortfallet av Nederlandsfergen kan også ha noe å si for internasjonale gjester.

Samlet sett for året til nå (januar t.o.m. august) har vi registret 113831 besøk, en nedgang på 0,8 % sammenlignet med rekordåret 2023.

Gledelig lesning av tallene er at Flekkefjord museum, Kristiansand museum og Kristiansand kanonmuseum vil passere tidligere årsrekorder allerede i september.

- **Markedsføring sommeren 2024**

Det har vært digital annonsering av contentsaker gjennom Polaris (Fvn og Sørlandsavisene) og bannerads i Schibsted (VG, Aftenposten, E24 m.f.). Dette kommer i tillegg til annonsering hos Meta, Google og i diverse magasiner. VAM er hovedpartner hos Visit Sørlandet der nye tiltak bl.a. inkluderte en infoskjerm med reklame på Kjevik flyplass.

I tillegg har det vært jobbet godt på alle avdelingene med organisk innhold på Facebook og Instagram. En gladsak er DS Hestmanden som har fått 12000 nye følgere på Facebook grunnet en kort Reels video som har gått viralt (per nå har videoen blitt avspilt 3,4 millioner ganger og fått over 40.000 liker klikk).

- **Museumsbutikkprosjekt**

Fase 1 og 2 av museumsbutikkprosjektet er gjennomført. Vi ønsker å profesjonalisere museumsbutikkene og øke salget og starter med pilotprosjekt på Kristiansand museum og Kristiansand kanonmuseum. En butikkdesigner fra firmaet Kloke folk har laget en rapport som skal bidra til bedre presentasjon av varene og organisering av museumsbutikkene og byrået NoSleptillBrooklyn har laget utkast til designkonsept som kan fungere som «samleserier» på tvers av

avdelingene. Siste fase blir utvikling av helt nye produkter med utgangspunkt i museets samlinger samt noe oppgradering av de fysiske museumsbutikkene.

Fra avdelingene:

- D/S Hestmanden er et gratis tilbud til publikum når vi er på seilas. I Kristiansand har vi under landligge hatt åpent skip med billettsalg i perioden 12.07 til og med 04.08. Resultat billettssalg er 52.550. Om bord har vi museumsbutikk, med salg av souvenirer og litteratur. Totalsalg for sommersesongen inkludert billettssalg ble på 129.075.
- Mandal museum har hatt åpent daglig fra 20. juni til 15. august i to innganger i Andorsengården, på Vigeland hus og Ballastbrygga industrihistoriske senter. I juni og august hadde vi ei svak økning i besøkstallet i forhold til i 2023, men i juli var det en nedgang på 17 prosent. Dette kan forklares med at vi ikke hadde noen nye utstillinger i år, at vi hadde stillas foran Andorsengården og at skiltinga til Ballastbrygga fortsatt er mangelfull.
- I slutten av august åpna Mandal museum utstillingene i Andorsengårdens hovedhus og på Ballastbrygga i forbindelse med cruiseanløp. Nærmere 200 personer besøkte Andorsengården, men kun to kom til Ballastbrygga. Erfaringene er viktige for tilpassing av tilbudet, og markedsføring av det, ved nye cruiseanløp.
- Mandal museum har kjøpt opp et restopplag av lokalt produsert umonterte katebokser. Vi monterer kontinuerlig og ser at dette er et populært produkt i våre museumsbutikker.
- Sjølingstad Uldvarefabrik hadde en god sommersesong, og har solgt ut lager av garn og tepper samt andre salgsvarer.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har hatt mye besøk av turister etter sesongen 20. august. Vi holder åpen butikk, men viser noen ganger inn i vaskeriet. Sjølingstad har hatt to onsdager ekstra åpent med tyske omvisninger for å dekke noe av behovet, men må stadig si nei til mindre grupper på grunn av mangel på guider. De fleste forespørsel på omvisning rett etter sesongen er ad hoc.
- Flekkefjord: 9.9.2024: Besøk nr. 10.000 i 2024!
- Flekkefjord: Sommersesong – rekord omsetning av billetter og is. Omtrent normal for suvenir og kaffesalg.

Organisasjonsutvikling

- Formidlergruppa, som består av helårsansatte i Vest-Agder-museet med formidling i stillingene, gjennomførte høstens halvårsmøte 2. september.

Gjennomgang av mål og planverk samt drøfting av samhandling og fellesprosjekter sto på agendaen.

- Fire ansatte fra fagseksjonen som jobber med samling/Primus/foto og formidlingsutvikling deltok på KulturIT sitt eKulturseminar som ble avholdt på Lillehammer 10. og 11. september.
- Fra 1. september gikk formidler ved Mandal museum opp i stilling fra 30 til 60 %. Avdelinga har nå avdelingsleder/konservator i 100 % og museumspedagog i 60 % stilling.
- På Flekkefjord museum er Glenn Tommy Torkildsen ansatt og har startet opp som ny museumsformidler i fast stilling.
- Linn Seim Solaas er ansatt og har startet opp i stilling som konservator Kristiansand museum/Gimle Gård (vikariat).
- Trine Robstad er fast ansatt som fotoarkivar i Fagseksjonen og starter opp i stillingen oktober.
- Det pågår rekruttering av ny avdelingsleder for museene i Kristiansand (Kristiansand museum, Gimle Gård, Kanonmuseet og Odderøya museumshavn).
- Det arbeides godt i administrasjonen med utvikling av rutiner og systemer på HMS- og personalområdet.

Forslag til vedtak

Styret tar saken til orientering.

Vest-Agder-museet IKS